

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De tertio

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

Sepuisse etiam in diem alterum. Verùm de hâc cœna multò æquius adseverare possumus, quod pius salutare sit in æternum. Ego sum panis vitæ, inquit Christus, qui venit ad me, non esuriet: & qui credit in me, non sitiet unquam, Joh. 6. v. 35.

In conviviis corporalibus sæpè arcta amicitia & fraternitas conciliatur, sicut Isaac factò convivio, fœdus ferit cum Abimelecho, Gen. 26. v. 30. Verùm in hoc spiritali convivio emolumentum majus restat nobis: hîc enim venimus in adoptionem Patris, Joh. 1. v. 12. fraternitatem inimus cum Christo, Joh. 20. v. 17. communionem habemus cum Spiritu sancto, qui hâc ratione ad nos venit, Joh. 16. v. 7. quin & participes reddimur divinæ naturæ, 2. Petr. 1. v. 4. & consequimur vitam æternam, ut cum Christo non destituamur ullo bono, Psal. 34. v. 11.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quæ tribus absolvitur Regulis, quarum

1. *Bonitatem Dei admirare.* Est enim homo ille, qui cœnam hanc magnam paravit, de quo Christus hîc loquitur, verus *φιλάνθρωπος*, qui non modò universo mundo Filium suum unigenitum donavit: sed continuò adhuc ad hominum salutem promovendam operosus est, facitque vineæ suæ quæ potest, eò sine ut ferat uvas non labruscas, Esa. 5. v. 4. Hæc magna est gratia, quam in æternum demereri non possumus.

Cum arca fœderis è domo Obededom in arcem Sion translata esset, quâ in re universus Israel occupatus fuerat, partitus est

Rex singulis, tam viris quàm mulieribus collyridam panis unam, & astaturam bubulæ carnis unam, & unam lagenam vini, quod Spiritus sanctus in memoriam consignari iussit, 2. Sam. 6. v. 19. Verùm in prælectâ Pericope major munificentia nobis ostenditur, quam Rex Regum in eo probavit, quod non pro aliquot, sed omnibus hominibus pretiosam cœnam paravit; sicut hîc nobis describitur,

1. *Tanquam hospes humanissimus.* Erat enim homo quidam, qui fecit cœnam magnam. Super qua verba Chrysostramus: Quando Deus homini se confert, nil nisi gratiam significat, quando vero leoni, urso vel alii bestię se comparat, nil nisi iram & indignationem minatur. Sit ergò nobis merum gratiæ indicium, quod peccatoribus nobis hanc cœnam paraverit. Utrique habemus Deum benignissimum, qui diligit populos, Deut. 33. v. 3. & sicut nos in principio ad imaginem suam creavit, Gen. 1. v. 27. sic nos dilexit in Christo, ante jacta fundamenta mundi, Eph. 1. v. 5. Quis hîc non confisteret, & admirabundus diceret: Quid est homo, quod memor es ejus? Psal. 8. v. 5.

2. *Tanquam hospes liberalissimus.* Nihil hîc meruimus, nec unquam referendo sumus, quæ nobis præstitit. Attamen adeò munificus est, ut ex merâ benignitate, sine ullo nostro merito & compensatione laudatissimam hanc cœnam præparavit, ut sugamus, & satiemur ab uberibus consolationis ejus, Esa. 66. v. 11. Eph. 2. v. 11.

3. *Tanquam hospes candidissimus.* Parat enim convivium, non cœdes, ut Absolon, 2. Sam. 13. v. 28. vel Ptolomæus Dux in campo Jericho, 1. Maec. 16. v. 15. Id hîc minime

nimè metuendum, est enim fidelis, 1. Cor. 10. v. 13. cor & os concordant. Vivo ego dicit Dominus, nolo mortem peccatoris, Ezech. 33. v. 11.

Quando igitur mundus omnem gratiam nobis denegat, & perimere nos intendit, non desperemus propterea, quia Deus profugium & tutela nostra est, dives in omnes, qui invocant illum, Rom. 10. v. 12. mutatio dexteræ ejus, Psal. 77. v. 11. Luc. 1. v. 38.

II. *Invitatus appare.* Hic audimus Dominum irasci, ubi servus ipsi renunciat, quam calvas exceptiones convivæ invitati prætulerint, propter quas cœnam ejus neglexerint. Tu igitur cautius mercari dilce, & veni, quando invitaris, dum hodie dicitur, dum fores gratiæ patent. *Indulgentiam nobis promisit Dominus, sed non promisit crastinum*, ait Bernhardus. Ignoramus, quid sit crastinum, Jac. 4. v. 13. Nescimus, quid serus vesper vehat, Sir. 18. v. 26.

Olim pro ignominia reputabatur, si quis tardius convivium accederet, hinc dicebatur, Athenæo referente: *Ad convivium qui tardè venit, hunc puta etiam aciem deserturum.* Plautus huic opinioni consentit, propterea ait: *Ad cœnam vocavit, religio fuit denegare.*

Quantò magis igitur nostri officii erit, ut ad cœnam magnam, quam Pater ecclestis nobis apparavit, sedulo compareamus, nec ultra tempus adventum differamus. Hora jam est, nos de somno peccati surgere, dicit Paulus, Rom. 12. v. 9. Præpara te igitur: lava inter innocentes manus tuas, Psal. 73. v. 13. indue vestem nuptialem, Matth. 22. v. 13. Propera cum devotione cordialia ad domum Ecclesiæ, & audi ver-

bum devotè, accede locum confessionis, utere sacra cœnâ, & fac, quod est bonum, & quod Dominus requirit à te, Mich. 6. v. 8. sic gustabis, quam bonus sit Dominus, Psal. 34. v. 9. Sir. 18. v. 13.

III. *Compelle intrare.* Hic Pater familias servo suo mandavit, ut si invitati comparere nolint, compellat eos intrare. Pontificii hic probare satagunt, quod religio igne & gladio cogi possit, unde si quis characterem bestię assumere nolit, hoc in ipsa praxi demonstrant, ut non modò carceri repugnantes includant, sed variis suppliciis afficiant. Operosi hic valdè sunt Jesuitæ, qui, quia à milite originem trahunt, ita die nocteque id moluntur, ut illos igne & gladio è medio tollant, qui Pontificis jugum subire nolunt. Alii nomen Ignatii Jesuitarum Antesignani, ab igne derivant. Et verè ille ignem evomit, non caritatis, quam Christus per Spiritum suum accendit: sed odii, quem Diabolus spirat, quia per hanc ignis spirantem societatem Ecclesia, velut nocentissimo aliquo incendio, consumitur.

Verùm hoc ipso indicant, cujus Spiritus illi sint, Luc. 9. v. 55. Deus enim noster obedientiam spontaneam requirit, Psal. 110. v. 3. quod coactè vel invitè fit, ipsi non probatur, quia cor intuetur, 1. Sam. 16. v. 7. Talis itaque externa & violenta coactio hic non intelligitur, quæ etiam unico huic servulo impossibilis fuisset. Sed ejusmodi compulsio, quæ per verbi ministerium fit, quando illi, quos Deus vigiles domus suæ constituit, non canes muti sunt, Esa. 56. v. 10. sed arguunt, increpant, exhortantur opportunè, importunè, 2. Tim. 4. v. 2. hoc ipso multos lucrantes, qui

qui alias damnationi obnoxii facti essent, sicut hoc modo Petrus in prima concione Pentecostali Judæos compulit, ut appositæ sint in die illa animæ circiter tria millia, Act. 2. v. 41.

Hoc adhuc hodiè Pastorum munus est: propterea illis duæ virgæ assignantur, quarum una vocatur *amabilis*, & significat Evangelium, quod est jugum suave, Matth. 11. v. 29. illis destinatum, qui diligunt disciplinam, Sap. 6. v. 19. altera vocatur *doler*, & notat legem, quæ & sceptrum exactoris dicitur, Esa. 9. v. 4. iram enim modò operatur, Rom. 4. v. 15. estque Pædagogus ad Christum, Gal. 3. v. 24.

Utramque virgam verbi Ministri sedulo adhibeant, ut oculos obsequentes compellant per salutarem informationem, ne desperent in peccatis suis, sed per Christum resurgant, qui in mundum venit, peccatores salvare, ubi quilibet in individuo se includat, 1. Tim. 1. v. 15. Impios vero terrere debent, annunciatione iræ Dei, ut & temporalis pœnæ & æternæ damnationis, quam sibi attrahunt, nisi in tempore gratiæ revertantur, & resipiscant. Non miseretur enim omnibus Deus, qui operantur iniquitatem, Psalm. 59. v. 6.

Qui per has duas virgas non compelli potest, inveniet judicem suum tempore

judicii. Interea & triticum & zizania sinamus utraque crescere, Matth. 13. v. 30. coactione enim violenta nihil quicquam efficitur. Conscientiæ cogi non possunt. *Religionem imperare non possumus, quia nemo cogitur, ut credat inritum*, ait Theodosius Imperator. Multi quidem hoc modo efficiuntur hypocritæ, at, pauci Christiani. Quodsi verò juxtà sinceram doctrinam, & vitam piam duceremus, dignè ambulantes DEO, Phil. 1. v. 9. & in sapientiâ ergà eos, qui foris sunt, Col. 4. v. 5. multò plus, quàm vi corporali effici potest, efficeremus: illi enim, qui jam detrectant de nobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus nos considerantes, glorificaturi essent Deum, per quæ ad agnitionem erroris pervenerunt, 1. Pet. 2. v. 12.

Hæc cogitate, Vos mei! & quia Deus adeò benignus est, ut non modò convivas amicè invitet, sed & servum suum in vias & sepes exire jubeat, ad invitandum quosvis, maturè vos parate, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis, 2. Cor. 6. v. 1. sic delectabitur in pinguedine anima vestra, Esa. 55. v. 2. habebitisque cum Christo vitam, & abundantiam, Joh. 10. v. 11.

Quod Christus nobis omnibus largiatur, Amen.

DOMINICA III. POST TRINIT.

Evangelium Luc. 15. v. 1. -- 11.

EXORDIUM.

Posteaquam Jacobus Patriarcha infideli socero Labano viginti annos subservierat, tandem abitum para-

bat dicens: Da mihi uxores & liberos meos, pro quibus servivi tibi, ut abeam: *Justum est igitur, ut aliquando provideam etiam*